

UNABII WA HABARI ZA BIBLIA

*Je, masaibu makuu
yataanza mwaka wa 2015?*



THE REVELATION

25 uwongo za wanahudekea
na hofu kuu kuhusu utabiri

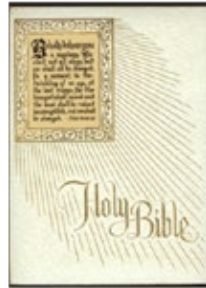
Nioshe Msafi

Mipango Ya Pasaka

HABARI ZA UNABII WA BIBLIA



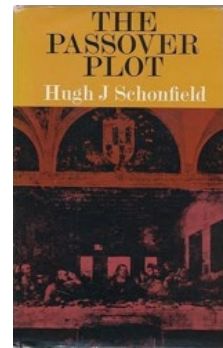
7



10



22



25

KATIKA TOLEO HILI:

- 3 **Je, masaibu makuu yataanza mwaka wa 2015?** Wengi katika dunia ya utabiri wa Ukristo wanashikilia katika utabiri na mambo ya uongo. Kwani Biblia yanafunza nini? Nini yanatakikana katika utaratibu huu?
- 7 **25 uwongo za wanahudekea na hofu kuu kuhusu utabiri**
- 10 **Somo Muma**
- 17 **Nioshe Msafi**
- 19 **Mipango Ya Pasaka**

Jarada la Nyuma: Internet na Radio. Hii inaonyesha ni wapi watu wanaweza kuupata ujumbe toka Kanisa la Continuing Church of God.

Kuhusu Jarada la Mbele: Baadhi wanaamini kwamba “miezi ya rangi ya damu” itakayotokea mwaka 2014 na/au 2015 ni dalili kwamba Yesu anakaribia kurejea. Lakini Biblia yatufundisha nini?

Unabii wa Habari za Biblia huchapishwa na Kanisa la Continuing Church of God, 1248 E. Grand Avenue, Suite A, Arroyo Grande, CA, 93420. <http://www.ccog.org>
©2014 Continuing Church of God. Limechapishwa katika U.S.A. Haki zote zimehifadhiwa.

Kunakiri makala yote ama sehemu yake pasipo ruhusa ya kimaandishi toka kwa mmiliki hairuhusiwi. Tunaheshimu haki zako hivyo hatutoi, kuuza ama kukodisha orodha ya mawasiliano yetu. Endapo haungependa kuendelea kupokea gazeti hili, wasiliana na office yetu iliyoko Arroyo Grande. Maandiko yamenukuriwa toka New King James Version (©Thomas Nelson, Inc., Publishers, used by permission) Ispokuwa pale tu tumelekeza vinginevyo.

Unabii wa Habari za Biblia-HUWEZESHA KWA MICHANGO YENU

Bible News Prophecy has no subscription or newsstand price. This magazine is provided free of charge by the Continuing Church of God. It is made possible by the voluntary, freely given tithes and offerings of the membership of the Church and others who have elected to support the work of the Church. Contributions are gratefully welcomed and are tax-deductible in the U.S. Those who wish to voluntarily aid and support this worldwide Work of God are gladly welcomed as co-workers in this major effort to preach and publish the gospel to all nations. Contributions should be sent to: Continuing Church of God, 1248 E. Grand Avenue, Suite A, Arroyo Grande, CA, 93420.

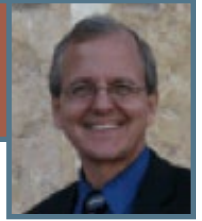
Mhariri Mkuu: Bob Thiel

Mpigachapa/Mhariri Msaidizi: Joyce Thiel

Masahihisho na: Kayla Morgan

Maandalizi & Uchapaji: Burdine Printing

Picha: Picha zote zimetokana na familia ya Thiel ama na vyanzo vya mitandao ya kijamii kama vile Wikipedia (ikiwa chanzo hakikutajwa, itakuwa ni kwa sababu inaaminika kwamba chanzo husika kiliachia picha iwe kwa matumizi ya umma pasipo masharti yeyote).



JE MASAIBU MAKUU YATAANZA MWAKA WA 2015?

Je masaibu makuu yataanza mwaka wa 2015? Je masaibu makuu yataanza mwaka wa 2016? Je masaibu makuu yataanza mwaka wa 2017?

La, haliwezekani

Si kulingana na utabiri wa Biblia

Kama huzuni na masaibu yametabiriwa kufanyika awali (Mathayo Mtakatifu 24:4-12) Kwa masaibu makuu” (Mathayo Mtakatifu 24:21) Masaibu makuu za mwisho wa Gentiles) haiwekanikuanzika mwakani au mwaka wa 2018.

Kufuataa na kila mwaka kuanzia 2008, nimekuwa nikiwa teua wanabii wa uongo na wale walio dhamiria kwa hizo mwaka walipokuwa karibu sana na tarehe na mwaka kwamba lingewezekana.

Kwa sasa haiwezekani kuwa masaibu mauu yataanzika mwaka wa 2015 au 2016 au 2017. 2018 ndio mwaka wa karibu sana wa kuanzika kwa masaibu hayo na pia mwaka wa mwisho.

Ingawa Yesu aliyafanya mambo kwa kufuatilia utaratibu ambayo yamenakiliwa katika Mathayo 24 na Mariko 13 kuwa alifunga kipande cha kitabu cha Danieli kwa sababu mengi karibu hakuna mwenye hatajiki wakati ambayo masaibu makuu yataanzika.

Kwa sababu kahaa, ni wazi kwamba makanisa zote duniani hawatajua wakati ambapo masaibu makuu yataanzika mwaka zilizopita, imekuwa wazi kuwa wengi wanao lalama kuwa wako katika kanisa la Mungu (COG) hawatajua kamwe.

Wengi wanaotabiri Yesu hata hawaamini kwa kuja kwa masaibu makuu ila wengi wanaamini kwamba yaliisha

wakati wa 70 A.D.

Lakini bado kutakuwa na moja. Wanafunzi wa Yesu walimuuliza kwa njia ya kipekee jinsi watakovyojua wakati hayo yatatendeka (Mathayo 24:3, Mariko 13:4, Luke 21:7) na alitika kwa kifungu.

MWEZI WA DAMU

Kuacha mambo yaliofunzwa na Yesu wengi wamelalama kuwa mwezi za damu katika 2014 na yale yanayotarajiwa katika 2015 yanaweza kuashiria chanzo cha masaibu makuu. Ndio mwezi za damu haikuashiria chanzo katika 2014 wala kuashiria chanzo katika 2015. Mwezi za kipekee ambazo Yesu alimaanisha katika agano jipya ilikuwa katika Mathayo 24:29, Mariko 13:24 na Luka 21:25. Na haya yalifunzwa na Yesu kuwa yangetendeka baada ya kufanyika kwa masaibu makuu.

Ingawa baadhi ya mwezi ya damu yalitabiriwa kuwa vita endelea hadi wakati wa mwisho wa Mungu (Acts 2:20) yanayotabiriwa hayatendeki mpaka karne baada ya masaibu makuu kuanzika.

(Hayo yanayosemwa ni rahisi kuwa mpango wa Danieli 9:26 yangeweza kugundulika karibu na nyakati halisi ya mwezi wa damu na hilo si vinavyotarajiwa na bibilia.)

Kuna Hakuna Kabla ya dhiki Rapture

Wengi katika dunia ya wangelisti masaibu makuu yatakuja 3 ½ za mwaka au haraka sana baada ya wanayoyaita wengine wametaja 2015 na wengine 2016 kwa hii.

Huzuni ni kuwa mamilioni ya watu wamefunzwa mafunzo ya uongo kuwa Yesu hatarudi mwanzo kuanza tina. Tarumbeta ya mwisho itakapolia watu watapeleka juu mbinguni. Hii kwenda mbinguni ni tofauti na neno ambalo Yesu anasema katika Mathayo 24:29-31. Paulo anajaribu kusema katika kitabu cha wakorintho wa

kwanza kuwa Yesu hatarudi tarumbeta ya mwisho itakapolia. Tarumbeta ya mwisho italia baada ya miaka mingi baada kuanzika kwa masaibu makuu kamili.

Mtu mmoja mashuhuri alitoa maoni miaka na miaka akisema kuwa utabiri mkubwa ambayo yatafika hivi karibuni ni maneno ya kufurahisha sana binadamu kuenda mbinguni ghafla. Nilijaribu kuwakomesha watu kuwa hakuna haja ya kutegea mfano mengine ambayo Yesu aliyasema. Katika cha Mathayo 24, Mariko 13, Luka 21, Daniel 9, Daniel 11) Wale wanaotamani kuhama kwenda mbinguni kabla masaibu makuu kamili yamefika hawezi akajua wakati ambayo yatatendeka kwa sababu wao wenyewe watayapata.

Maneno ambayo Biblia yanafunza ni kuwa ukiona vitendo vinavyoleta uharibifu yakisimama pasafi (Mat 24:15) tena amri linatolewa (Zef 2:1-3) Na wale walio wasafi wote watakimbia kuelekea kwenye milima (Ufunuo 12:14-16) Mbingu si mlima au milima au pango inavyosemekana ndio maana kutoka duniani kabla masaibu makuu kutimia.

Neno jingine linaloshangaza ni kuwa watu wanaosema kwamba watu watafichwa mbinguni wanajaribu kunena kwamba kitabu cha ufunuo sura ya 4 hadi 18 halija nena kuhusu kanisa kwa sababu kanisa ulishafichwa.

Bibilia yasema wazi kuwa shetani atakuja kujaribu kupigana na kanisa ambalo halitaenda kwenye pango (Ufunuo 12:17; 13:7) Wale walio wasafi wanaofuatilia amri za Mwenyezi Mungu watakuja kuonyesha wakati wa kipekee (Ufunuo 14:12) Ndio maana ni jambo linaloeleweka wazi kuwa kuna wakati kanisa yatakumbana na mateso.

Babloni si irak

Wanaojulikana wenye wanaamini kwa kufichwa kwa watu mbinguni linasema kuwa Babiloni ni mahali ambamo kwa sasa linaitwa Irak. Makao ya awali ambamo linaitwa Babiloni kwenye Biblia liko katika jiji linaitwa Irak. Hili si makao ambalo linasemwa kuwa yataanguka. Wanaosoma kuhusu ulimwengu wanajua ni Babloni ambalo liko Irak yalijengwa Pahali ambapo pamepakana ila Babloni tunazungumziwa katika ufunuo ulijengwa kwenye mlima saba (Ufunuo 17:9) na tena ulijengwa kwa kuwatesa wakristo Wakweli. Hayo yote haliko Irak. Watu wote wanafaa kujua wazi

kuwa maboma ambayo bado watu hawajaishi (Ufunuo 11:8) Biblia tena ni jambo linalokaa kama hadithi au miujiza (Ufunuo 17:5) Agano ya kale linajaribu kunena kuhusu ushindi ambalo litatokea sehemu za kaskazini mwa Babloni. (Yeremiah 50: 41-43, Zakaria 2:6-7) Hili ndilo linafanana na Babloni ambalo limesemwa katika kitabu cha ufunuo. Hilo ni jambo linaloonekana wazi kuwa kuna Babloni ambalo linaloongelehwa ambalo litakuwa siku za mwisho.

Inafaa tukuelewe kuwa watu wa Mungu wanaambiwa kuwa watoke Babloni mwa Kaskazini (Zakaria2:6-7) tena hili linafanana na Bablon ambalo liko katika kitabu cha ufunuo ambalo haiwezi kuwa Irak Bablon ambalo liko katika Mashariki mwa Jerusalem. Hii ndio maana wenye hawako katika kanisa ya Mungu na wanajaribu kusema kuwa Babloni ambalo linalozungumziwa liko Irak tena ni mahali ambamo fisi watajitokeleza wanasema uongo. Ndio maana wanaongojea kuwa Bablon ya awali litajengwa ili unabii itimizwe watategea kwenye Biblia halisemi.

Mifano ya mfalme ambalo litatoka kaskazini

Wengi wanajaribu kusema kuwa sasa unabii wa fisi unaweza kuwa Serikali ya Uingereza (Europe) to mfalme ambalo litakuja tokea Kaskazini (Daniel 11:40) Inaizatusoa ni ufalme wa Uingereza. Mfalme atokaye Kaskazini atapata shida kupata shida kutoka uongozi mwingine ambayo utatoka urisi (Dan 11:44-45; Yer 50:41-43) Hii ndiyo sababu mfalme anayetoka kaskazi hawezi kuwa Urusi.

Yesu alifunza kuwa watu watajificha au kimbiba kabla masaibu makuu halijafika (Mat 24:21) kama kitu chema kinachokataza uharibifu limesimama pahali pasafi kama Daniel alivyosema (Mat 24:15, atokaye Kaskazini wanaofikiria kuwa wa Urusi hawawezi sikia neno kilo (Dan 9:27, 11:31) Wahubiri wengine wanajaribu kusema kuwa fisi mwenye pembe kumi ni Serikali jingine ambalo si binadamu. Tena fisi mwenye pembe mbili ni sirikali jingine la nchi mbili ambalo si binadamu. Wanaofikiria kuwa hivi si binadamu watashtuka ya kwamba binadamu ndiye lazima atomize utabiri ambalo yalisemwa saa za mwisho.

Mifano wa mfuasi wa kristo

Kuna neno yaliyotabiriwa nchini Grik na Urumi kuwa mfalme atokaye Kaskazini. Fisi mwenye pembe kumi

ndiye atakuwa wa kutotii sheria za Kristo siku za mwisho. Kwa kuwa kiongozi huo atafurahi na Wakristo na lazima atakuwa kiongozi wa siasa lakini si wa kutotii sheria kwa sababu atafurahi na Kristo tena hata haribu sheria zake.

Sasa fisi mwenye pembe mbili (Ufunuo 13:11-16) Ina maanisha kiongozi wa ibada (dini) ambayo wamejaribu kufafanua maana kama mnabi wa uongo (Ufunuo 16:13, 19:20, 20:10) Fungu zote ambazo ziko kwa Bibilia zinazungumzia adui wa Kristo anaongea kuhusu viongozi wa kanisa na wanabii wa uongo (1 Johana 2:18-22, 4:1-3, 2 Johana 7) Ndiyo maana ni furaha kuwa fisi mwenye pembe mbili lazima awe adui wa Kristo ama wa kutotii sheria.

Sisi kama kanisa la CCOG tuna imani kuwa watu wote wanajidanganya kuwa wao ni wasimamizi wa kanisa ni adui wa Kristo hata hivyo tunaamini kuwa siku za mwisho mtu mmoja atatokeleza kama adui wa Kristo kamili.

Hili linawezekana kutoka kwa makanisa zinazojidanganya kuwa ni kamili la Mungu ambazo ziko saa hizi na mwishowe adui kamili wa Kristo atajitokeza ambayo ni mnabi wa uongo.

Hekaluni mwa wayahudi si lazima

Watu wengi ambao wamo katika kanisa la Mungu na wale walio nje ya kanisa wana imani kuwa hekalu lazima lijengwe kabla masaibu makuu kufika hata imekuwa kuwa siku za Filadelfia kanisa la Mungu hawakuwa na imani kama hilo.

Imani kuhusu kujengwa kwa hekalu wa wayahudi imesimama kwa mambo mawili ambayo si ya kweli. Mmoja wa sadaka wa mnyama lazima lianzwe hili litakuja chaguliwa (Daniel 9:27, 11:31) ndiyo maana hekalu mwa wayahudi lazima lijengwe ili tupate mahali pa kumfanyia Mungu "Sadaka" linalofanuya jambo hili kuwa uongo ni kuwa Bibilia yananena wazi kuwa hekalu linaloonwa kwa macho la binadamu si ambalo linatafikana sadaka lifanywe Ezra 3:6 inafafanua kuwa Sadaka ilikuwa inafanya kwenye madhabahu kabla maombi ya hekalu kuanziwa. Kulingana na maneno ya watu walio katika kamati ya Sanhearm na wale wasimamizi wa hekalu wanasema wazi kuwa Wayahudi wamekubali kutenda Sadaka kwa madhabahu tena bila

lazimisho lolote kuwa ni lazima hekalu mpya.

Neno jingine lenye si ukweli ni kufafanua maana ya hekalu ya Mungu ambalo liko katika agano jipya ingawa Paulo anajaribu kurudia neno la mwili letu kuwa hekalu ya Mungu (1 Wakorintho 3:16-17), Wakorintho 6:10) watu wengi wamo katika hekalu na wayahudi kuwa ndiyo hekalu ya Mungu katika kitabu cha (2 Wathesalonika 2:3-4) Agani jipya inaeleza vizuri kuwa kazi ya ibado yabadilika kipindi Yesu alipokuja ndio maana hakuna ishara lolote la hekalu ya pili.

Wanaosema kuwa hekalu ya wayahudi lazima lijengwe kabla masaibu makuu kufuko watashtuka sana masaibu kufika kabla jingo kuanzika. Kwa sababu Bibilia halijasema kuwa hekalu lazima lijengwe, linaokekana halijajengwa ndio maana wenye wana imani kwa jambo hili ni wale wamedanganywa.

Mathayo 24:14 lazima lifanyike

Mmoja wa vitu ambavyo vinafaa kutendeka kabla nyakati za mwisho kufika ni kwamba lazima neno la Mungu lihubiriwe. Neno nzuri kwa dunia nzima lazima lihubiriwe ndiposa tunakuwa na mwisho (Math 24:14) wanakatoliki wengi na wafuasi wengine wanajaribu kusema kuwa hili limeshafanyika na hilo si ukweli. Tena haliwezi isha mwaka 2015 au 2016. Wachache wanajaribu kugundua jambo ambalo liko kuhusu mfalme anayetoka Kaskazini yatakuja kuwa mkali kama chui wakati neno nzuri litakuwa likitambaa na tena mateso na masaibu yataanza (Dan 11:29-31, Mal 24:15-20) ambayo yatasababisha mwanzo wa kuharibu ishara la tano (Ufunuo 6:9-11) na tena mwanzo wa masaibu makuu (Mat 24:21)

Preterists Je Si Kutarajia Dhiki Kuu

Wengi duniani nzima wana imani kuwa ipo masaibu makuu ambayo yataharibu Yerusalemu mwaka wa 70 A.D na mambo yaliyotendeka mwaka mia moja mwanzo yalitimiza hayo yote. Hili linaitwa Pretest view hilo ni luhya ya latin linalomaanisha kuwa lilishapita hilo linajaribu kusema kuwa unabii mwingine ambao tunatarajia yalishapata.

Kama tunajaribu kusema kuwa mwandishi mwingine aitwaye Alfred Edersheim kufuatana na fikra yake ndiyo yaliyofanyika mwaka 70 A.D mateso ya wanaisraeli

hayakuwa sambamba siku zilizopita na hadithi na siku zilizoonekana kuwa zilifanya damu sana. Na mates ohayo ingekuwa mbaya sana ambayo ingekuwa kuwa neema itokayo mbinguni ingetumika hadi ukaisha zote.

Neno hilo ni jambo lisilo sambamba tena wamejaribu kuyabadilisha maneno yaliyotendeka kufuatana na kitu Yesu alivyosema katika kitabu cha Mat 24. Wao wanajaribu kukataa kukubali neno la Yesu linalosema kuwa jua na mwezi zote watakuwa giza wakati hayo yataanza na baadaye giza itapotea na mwanga kurudi (Math 24:29-31).

Kwa sababu Yesu bado hajarudi hadi wa leo haiwezekani kuwa masaibu hayo yangukuwa mwaka 2000 zilizopita. Hata ingawa maneno mengine si sambamba hivyo mtangazaji mwingine na wakatoliki wameamini maneno wa Preterist.

MASAIBU MAKUBWA: Neno linaonyesha wazi kuwa si kitu kinachojulikana ambacho kilisema kitambo katika Sura 1:9 na 2:10 Yohana Mtakatifu anasema ni masaibu ya damu. Katika fungu hilo anajaribu kushughulika neno la mateso ambalo lilikuwa kitambo kwa kiongozi aitwaye Diocletian ambayo yalifanyika mwaka wa 300 AD walipofunga kuteswa kwa warumi.

Mateso makubwa yalishapita na tena haiwezi rudi tena kuanzia wakati huo kanisa limeshatoka zaidi sana. (Kramer H.B.L The book of destiny, Imprimature + Joseph M. Muller, January 26, 1956 Reprint TAN BOOKS, pp 181-182)

Ingawa wanakatoliki wasasa wengine wanajaribu kusema kuwa ni Masaibu makubwa yaliisha mwaka wa 300 ambayo si matarajio ya watu wengi wanaoitwa watakatifu. Wanaojuwa kuwa masaibu makubwa yalishapita hawatarajii jingine kuwa yatakuwa.

Martin Luther naye aliandika:

Katika kitabu cha ufunuo hatujapata maneno yanayoshinda moja katika kitabu hiki tena sijui kuwa fisi na wanafunzi wa Yesu au wanabii hawana njia nyingine yenye naweza nikajuwa kuwa Roho mtakatifu yalitumiwa katika uandishi wake (Luther Martin Preface to Revelation, 1522) Kanisa la Lutheran waamini kuwa iko masaibu makubwa ambayo yatafanyika wanaoamini maneno ya wano-preterist hawa onekani kuwa wanajua na tunafaa kukubali maneno ya Yesu.

Kaeni chonjo sana wana preterist wanakubuka sawa na kanisa la Seventh Day (CG) Kanisa ambalo Herbert Armstrong ameona kuwa ni mmoja wa wana surdis Yesu amejaribu kukataa maneno ya wana-sardis walivyosema kuwa msipo angalia kwa undani nitakuja kama mwizi tena hamtajua wakati ambapo nitikuja kwenu (Ufunuo 3:3) Hii ndio kitakachotendeka kwa wana-Preterist hata wanasema kundi la makanisa la Mungu hata kama siyo.

Wengi wanaongoja maneno yaliyotabiriwa hawatajua ishara

Paulo ambaye ni mmoja wapo wa watumwa walijaribu kutuonya kuwa siku za mwisho, saa za masaibu kutakuwa: 2 Timotheo 3:1

Na jueni kuwa siku za mwisho mateso kubwa yatakuwa. Watu watapigana watakuwa wenye wamependa pesa, wanajigamba, wanaoringa na wanaotusi hawatasikia wazazi.

25 UWONGO ZA WANAHUDEKEA NA HOFU KUU KUHUSU UTABIRI



Maneno 25 ya wana-laudekia ya uongo kwa maneno yaliyotabiriwa

1. Mekanisa wengi hawafunzi kuhusu upungufu yanayolingana na makanisa yanayosemwa kwenye ufunuo 2 na 3. Wengi wa makanisa hayo wanafunza yanayoitwa proterist (Hadithi za kale) imani yao kwa mambo mengi yanayofuatiana na maneno ya unabii (Ufunuo 1:19, 2:22, 3:3,3:10) hii ni kwa sababu kundi wengi hawajaribu kufunza ukweli kwa mambo yaliyotabiriwa tena hawako kwa shida ambao wao wenyewe watakuja pata masaibu makubwa kamili.
2. Wengi wa Laudekia hawajui kuwa injili ya mbingu lazima lihubiriwe katika pembe zote za dunia (Math 24:14) hawajaleta kuhubiri ukweli (Jerem 48:10, Zaburi 33:4) sasa hawaonekani kama wanafanya kazi ya Filadelfia. Kwa saba wanafildefia pekee ndio watafichwa wakati wa masaibu kuu ambayo yatamaliza dunia. Wanalaudikia inaonekana kuwa watajua wakati masaibu yaliyoandikwa katika kitabu cha Mathayo 24:14 yatakuwa. Tena hawatajua saa ambayo watakimbia.
3. Jambo moja ambalo makanisa la Mungu (COG) wanaamini wote ni kuwa Mungu hana Mnabi wakati huu mpaka ifike saa ambayo watu wawili watatokelezea (Ufunuo 11) ambayo linajaribu kukataze ufunuo za Mungu. (Jo Efeso 2:20) na Bibilia inasema kweli hakuna chenye Mwenyezi

Mungu wanafanya kama si kuonyesha wafanyi kazi wake ambao ni wanabii (Amos 3:7)

4. Neno jingine ni kuwa masaibu makubwa haiwezi anzika mpaka mfalme atokayo Kaskazini atafute mfalme wa Kusini (Dan 11:40). Neno hilo inajaribu kuzuia ukweli ambao upo kuwa msalaba makuu ni siku mbaya kwa watoto wa Yakobo (Yeremia 30:7). Ni kuwa linaanzia USA na ukoo wake United Kingdom (U.K) Dan 11:39. Kanisa zingine wameshikilia kwa neno hizo lazima zifuatazane hivyo kwa sababu Herbert W. Armstrong alisema hivyo. Tunapata kuwa alibadili msimamo wake mwa 1979 (Armstrong Herbert W.) the time we are in now Pastor General's Report Vol 1 No. 15 Nov 20 1979) Kwa sababu mfalme atokaye kaskazini atakuja kuharibu nchi za wafalme dhabiti sana. (The USA, Canada) Dan 11:39 Wao wangeweka imani yao. Kwa neno hili hawawezi jua saa ambayo masaibu makuu yataanzia na saa ambayo imeanzia.
5. Kundi mbili kubwa la kanisa la Mungu (COG) Wana imani kwa ushindi wa fisi (Ufunuo 17:12-13) Watawaunga nchi kumi au kumi na moja ambao sasa wamo nchi kila siku hawakai kama wana bandari. Hata nchi ambazo zimeungana ambazo zinaitwa European Union wanaeza gawanyika ili nchi zinazobaki wakati wa mwisho hawawezi kuwa kumi au kumi na moja ndio maana mtu anaposema kuwa nchi hizo lazima ziwe kumi au kumi na moja haifutani na mafunzo ya bibilia ikiozeka na lingine la wanafiladelfia ambao limo chini ya (Herbert Armstrong) walifunza kuwa vitabu vyao kama (plain truth, News, Tomorrow's World, Co-worker letter, Bible correspondence course) kuwa nchi kumi hizo watakuwa pamoja ambayo hawawezi kuwa mmoja. Wanaosema kuwa fisi lazima iwe na nchi kumi au kumi na moja hawatajua saa ambayo masaibu makuu yataanzia isipokuwa wamebadili na kutubu dhambi zao kwa neno hii.
6. Mmoja wa kundi la kanisa la Mungu (COG) wamesema kuwa mfalme wa kusini limo Iran . kwa sababu Iran himo Mashariki mwa Yerusalemi; Nchi haiwezi kuwa Iran. Ndiyo maana waowanaosisitiza kuwa mfalme huo ni wa Iran hawatajua wakati masaibu makuu yataanzia.
7. Makundi mengine wanasema kuwa mfalme atokaye kusini anatoka Ethiopia. Hili ni kulingana jambo ambalo limewashinda kupata maombi

- katika kitabu cha Biblia ambalo linaitwa KJV na Herbert Armstrong alikuwa nayo. Hata hivyo alibadili nia yake mwaka wa 1960 na 1970 akiongea kuhusu Arabic – Muslim confederation. Wao ambao wameshikilia kuwa mfalme atokaye kusini ni ihabeshi linaonekana haliwezi jua saa ambayo masaibu makuu yataanza mpaka saa zipite sana.
8. Kanisa jingi (COG) inawakusikia maana ya kitabu cha Daniel 9:27. Nusu wao pia wamenakili Dan 11:31 ni maneno ya Yesu katika Mathayo 24:15. Wao wenye hawajasikia maana hawawezi ona Ishara kuwa masaibu makuu imefika.
 9. Kundi jingine linafunza kuwa masaibu makuu yataanzika 2015. Na tunajua kuwa masaibu makuu haiwezi anzika mpaka mwaka 3 ½ kama wameagana kama ilivyo katika Daniel 19:27 ishatengenezwa na ile ambayo haijatengenezwa. Hii jambo ambalo haliwezi kuwa masaibu makuu yataanza kabla ifike 2018. Na tina 2018 inaonekana ni karibu sana kulingana na maagano kuwa inaweza kuwa mwanzo wa mwaka (Walawi 23:24; 1 Wakorintho 15:52).
 10. Makanisa mengi ya Mungu (COG) amejaribu kutabiri uongo kuhusu kuja Yesu Kristo na masaibu makuu wao wanaoamini maneno yao hawawezi jua wazi maneno ambayo yametabiriwa katika Biblia ndiyo maana hawawezi jua kulinda saa ambayo masaibu makuu yataanzika.
 11. Makundi wengine pia wanafunza uongo kuhusu siku 1335, 1290 na 1260 ambayo limeandikwa katika kitabu cha Daniel 12 na kuwa na shida katika kueleza maana ya maneno hayo ambayo inawawezesha kujua saa ambapo kutakuwepo na masaibu makuu. Herbert Armstrong naye alibadili msimamo wake mwaka wa 1979 na wengi wetu hawakuelewamaana ya mafunzo yake kwa hivyo hawakubadilika.
 12. Makundi mengi hawawezi elewa maana ya ndiko ambamo limo katika kitabu cha Habakuk 2:2-8) sasa hawawezi sikia onyo kuhusu USA na UK. Kundi moja.
 13. Girube mang'eny ok winj tiend puonj mag Elijah, Nikech wachni ok ginyal ng'eyo ma Elijah mogik biro wuokie. Jomoko paro ni Elijah mogik ne en Herbert Armstrong kata obedo ni Armstrong' nene otho e higa mar 1985 kendo seche mag thone opogore ahinya kod weche manene ondiko chon (mystery og ages 1985, pg 345) Jomoko bende paro ni Elijah mogik ok nyal bedoe. Jomoko bende paro ni ok nyal bedo dhano en mana kanisa moro. Ma en gima opogore gi puonj mag Yesu e buk mar Mariko 9:12-13.
 14. Girube mang'eny ok winj tiend masiche mag buk mar Dan 7:12-13, Mat 24:9-22 to gi Fweny 12:14-17 omiyo ka opani sand ochakore ne jo Filadelfia ok ginyal ng'eyo ni sandgo gin ranyisi mar masira madiong' hie. Kanisa machon ma iluongo ni Radio Church of God (Good News, Jan 1960) nene otemo mana lero tiend masiche mag Dan 11:32-35 nyaka giko mar kanisa mar Filadelfia ma en adiera.
 15. Girube mathoth mag kanise mag Nyasaye ok puonji ni nitie kamoro ma ji nyalo mingo ka biro dhie e saa lueny (kata obedo ni Fweny 12:14-16 puonjo kamano) omiyo joma otamore yie kamano ok bi ringo ka ochomo kamoro achiel kapok masira maduong' hie ochakore (Mat 24:15-20)
 16. Thoth ji bende (ma ok gin jo COG) onge yie ni nitie kama ginyal ringo ka gidhi pondoe kata obedo ni Zeph 2:1-3 puonjo kamano. Omiyo nenore ni ok ginyal chokore ma giriwre kod joma nyocha ok giriwrego chon mondo giringi kanyakla kapok masira maduong' hie ochopo (Fweny 12:14-17)
 17. Moko kuom girube mag COG nigi yie ni gima kwero makelo kethruok mar piny ma ondike e Dan 11:31 biro bedo ka ruoth mawuok milambo Dan 11:40. Nikech chenro ni ok nyal ng'eyo rito masira maduong' hie biro chakore e ndalo mage.
 18. Girube moko ok nyal winjo gik ma ondike e weche mag kor e buge mag Haggai to gi Zach. Kendo pod geno kit winjruok moro ma ok owachi. Joma kamago ok nyal biro ng'eyo e saa mane masira maduong'hei biro timore
 19. Girube mathoth puonjo ni ng'at ma ochayo chik ma biro bedo e I Hekalu mar Nyasaye (2nd Thesa 2:3-4) chalre kod jasik kristo, to ok ondiek mowuok e nam (Fweny 13:1-10) to en mana gimoro achiel, ondiek mawuok enam ruoth mawuok nyandwat (Dan 11:35-36) koro ka wachni ochakore jogo manigi weche mag miriambo ok bi ng'eyo weche moko. Ranyisi mar kethruokni en gima duong' ahinya ma oning'o ji owinj tiend.
 20. Moko kuom kanise mag COG puonjo ni ngat kethruok e jatelo mar riwruok ma iluongo ni Grace Communion International. Paro machalo kamano nyiso ni ok wawinj malong'o tiend puonj maintie e buk mar Mat 24:15.
 21. Ji manok temo puonjo ni Hekalu mar jo Yahudi nyaka muki kapok Yesu oduogo. Kata obedo ni ma nyalo timore to ik en achiel kuom gik ma nyaka timre (Hekalu mane owueye en mar Jokristo to ok mor jo Yahudi. Nikech ma en gima ok bi timore en ni joma omoko ewachni ok nyal ng'eyo sama masira maduong' hie biro timore.
 22. Girube moko puonjo ni ruodhi apar biro rito pinje apar e piny ngima ka opogore gi jo ulaya kata European power. (Fweny 17:12-13; 13:1-10) Jogo ma omoko e paro machalo kama ok nyal ng'eyo sama maira maduong' hie biro chakore.
 23. Ariyo kata adek mag girube madongo puonjo ni wes mokuongo e Daniel 11 en mana chakruok mag gik

ma ondiki e buk mar Daniel 11:40. Kar mano oningo gipujoni ni ochakore kod Dan 11:39 ma biro timore bang' Dan 11:31 ma bende otudore kod chandruok mar Jacob (Jeremiah 30:7). Jogo ma ogeno kuom Dan 11:40 kaka chakruok mar masira ok bi fwenyo saa ma masira maduong'hie.

24. Jatelo moro mar kanisa temo wacho ni masira maduong' hie biro chakore e higni auchiel kata abiriyo mogik. Nikech ok ong'eyo ni ma en gimaok adiera joma oluwo wachne ok nyal ng'eyo adiera sama masira maduong' hie biro chakore.
25. Girup moro to puonjo ni Ulaya (Europe) ok nyal bedo ondieki. Nikech teko mar ondiek biro biro wuok ulaya (Dan 9:26-27). Jogo ma ok nyal winjo tiend wachni ok nyal ng'eyo sama masira maduong' hie biro chakore. Ji duto onengo ong'e ni kanise mag Laodekia manene oriwore e worldwide church of God temo nyisa malong'o ni kaluwore kod puonj muma an kare aninya e gigo ma awacho malongo kata obedo ni jogegi to puonjo weche ma opogore g imago ma awachogo.

Jogo ma oyiengore e weche mag miriambo mag jotendgi(Ezek 34:7-10) mondo opujoni weche mokor oningo ong'e ni weche mag Yesu mondiki e fweny 2nd kod 3rd kod Luke 21 mawacho ni ji manok kende ema ibiro reso e saa ma masira biro chakore en gir piny ngima. Joma ok ochiko itgi bende biro yudo (Jo Efeso 4:11-16) ka parono Jokinisa ma Laodekia kata ng'ato angata olokore ma okwedo richone kaka Yesu wacho e buk mar Fweny 3:19, ok gi nyal ng'eyo chieng ma masira maduong' hie biro bedeo (Mat 24:21) kata ng'eyo ni oningo giringi kapok masira ochakore (Mat 24:15-20). Girube mag COG ma pod omoko e sigenni mag miriambo kuom weche kor mag Muma nyalo fweny modeko ahinya ni onge wach malong'o mokor ma gi mako (2nd Pet 1:19) Yesu nene owacho ne jo Laodekia ni nyaka gilok yoregi mathoth a hinya (Fweny 3:17-17) ta bende ok gipar ni oningo gilokre nyaka giyud sand (Fweny 3:14-16). Nitie bende weche mokor mopogore opogore ma girube mag COG temo golo e muma. Adiera en ni ka ok gikelo jipo e weche mag giko ndalo ka giruok adiera kaka nang'o to muma bende ok gilokoe gimoro amoro, hera bende giketo malo to mogik en ni nyaka ginen matut ahinya nito en ng'ama ma owir mabiro kawo kar Elijah. Girube mag COG matamore winjo siem man e muma tiekore kendgi.

Moko kuomgi temo paro gik mane Yesu owacho ne jopujoni e buk mar (Luka 21:29-36) 29 Ne owuoyo kodgi gi ngero ni par ane uru yeah ng'owu kod yien mamoko. Ka uneno ka bedegi chako loth to ung'eyo ni ndlo chwiri chiegni. Kamano bende ka uneno ka gik ma osewachunogo timore to unung'e ni loch Nyasaye ochopo maachiegni.

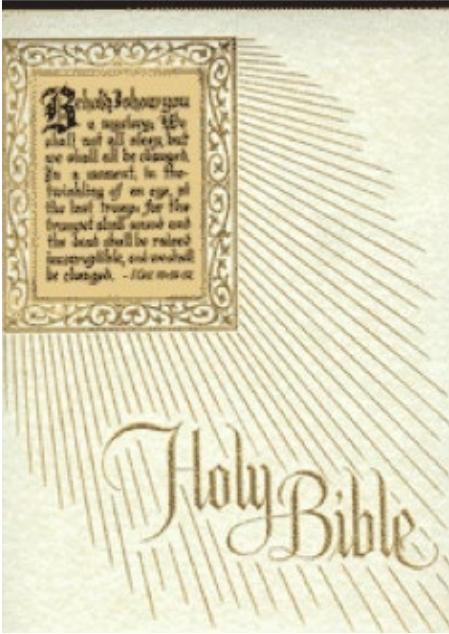
Adier adier awachonu tiengni ok nokal ka gigi ok otimore. Polo kod piny norum to wechenagi to ok norum nyaka giko. To tang'uru mondo mondo kik utim anjawa kata kik ubed jomor kata joma pakore kuom gik man e pinyini nono to chieng'no biro poyou mana gi obadho nimar enopo jiduto modak e piny. Omiyo beduru motang' kulemo pile mondo uyud teko mar tony e gik mabiro timore duto kendo uchung' e nyim wuod dhano (Luke 21:29- 36)

Donge wachiegni kod giko moloyo ndalo mane Yesu owuoyoe? Yesu ne onyiso jopujoni ni nyaka gingichi e seche duto. Nyaka gitem luwo weche mokor e muma ma biro miyo gi ikore. Bende itemo rango maber gik matimore e piny e sechegi?

Jo Laudekia mang'eny ok bi ng'eyo saa mar giko e weche mokor. Omiyo ok ginyal ringo gipondi e sama owinjore (Mat 24:15-21; Fweny 12:14-17) Jo Laudekia niggi paro mopogore ahinya kuom Masira maduong' hie. Giwacho ni ok osingre gi arita makende omiyo gin kod (Jo Sarde kod JoThaitira Fweny 2:22) gibiro donjo e masira maduong' hie kendo sand maduong' kod tho biro yudogi (Dan 7:25b; Fweny 12:17) Joma ok ong'eyo sdiera maler kuom ndalo giko kik wuondi mondo ibed ngat ma ok oikore.

Kato obedo ni jomoko temo tiyo kaka CCG, to kaluwore gi weche mokor to wapogore kod ji duto wan kod kitambi mar Filadelfia kendo wachung ne adiera kende (1st Timotheo 3:15)

SOMO MUMA



Penjo namba I

Bob Thiel, Jandiko

Ondike 2015 kawuok e Continuing Church of God.

Penjo gi ochiu mondo okonyi iwinji tiend muma maber.

GIMA OMIYO WAPUONJORE MUMA

1. Puonjruokni chakore kod wach kit piny kaka chalo nikech
 - A. Onge yoo machielo mainyalo chak go puonjruok e muma
 - B. Weche mokor kende ema oningo puonjruok e muma
 - C. Ma eyo mabiro miyo muma konyowa e ngimawa.
 - D. Dhano ok nyal winjo muma eyomoro amora mopogore .
2. Jo sayans wacho ni ango ma inyalo timo mondo ogeng' kethruok mar piny?
 - A. Riwruok mar pinje nyaka ket bed motgno.
 - B. Sirkal maratego moriwo piny ngima nyaka losi.
 - C. Hera kod konyruok mar pinje nyaka keth
 - D. Jo dini mar Budhe ema nyaka ti piny ngima
3. Ang' o makelo lwenje kod sand mag dhano e piny
 - A. Gombo mag dhano
 - B. Ji ok oikore mar konyo masiche mabiro
 - C. Jotelo mag agoko ma ok nyal ngado bura kare.
 - D. Singo mag miriambo mag josiasa.
4. Negruok kend mar piny ngima koro nyaka bedie sani nikech?
 - A. Dhano masani pok nene obedoe giduaro maricho kaka mago chon
 - B. Pinje mathoth koro nyalo golo gilwenje mager mathoth ahinya manyalo ketho ngima dhano
 - C. Ma e saa mokwongo ma jotend pinje gombo ni ohor gi epiny ngima
 - D. Kanise otamore puonjo kuom gik matimore e piny.
5. Ang' o ma omiyo itiyi kod kido e buk mar fweny mondo onyis gik mabiro yiengo piny e saa giko?
 - A. Nikech Nyasaye ne ong'eyo ni e saa giko dhano biro loso gilwenje mager a hinya.
 - B. Mondo nene kete eyo mayot ne ng'ato ang'ata mar winjo tiend puonj go.
 - C. Mondo ng'ato ka ng'ato otem lero tiend wechego e yo ma en owuon owinje.
 - D. Mondo kik ne dhano bed kod adiera kaka gigo biro timore.
6. En mane kuom gik man piny kagima oluwore kod chenro mar Nyasaye mar higni 7000?
 - A. Lokruok mag gik man epiny
 - B. Higni alufu achiel
 - C. Ndalo abiriyo mag juma
 - D. Masiche abiroyo mogik
7. Ere kaka saa chandruok endalo giko biro chalo?
 - A. Obiro bedo malich to kata kimano masira biro mako jo Yahudi kende
 - B. Obiro bedo masira maduong' ne ogendni duto mag piny mane pok obedoe nyaka chakre chwech.
 - C. Obiro chalo kod masiche moko ma osebedo e piny
 - D. En ranyisi mar bedo maonge kod kwe e obwongo dhano kod kech

8. Ang'oma Nyasaye temo wacho kuom gigo manoro wang' jotelo kod koth dhano duto?
- Gigo gin yo mar ngima mochwere.
 - Gigo gikogi en tho
 - Onge gima ginyiso malong'oma e piny nikech Nyasaye ne osechano gik moko duto
 - Ok owinjo wapenj gik ma jotendwa timo to watim kaka giwacho to waluor Nyasaye
9. En yo yo mane ma tim dhano mane otimore endalo gorofa mar Babel chalogo kod tim dhano kawuoro.
- Ne giloso mbom mondo gikel kwe e piny
 - Ji netemo keto joodgi kanyakla
 - Ji ne ochoko luoro Nyasaye kendo rito chikena
 - Jotelo nene temo loso nying gi giwegi kendo ne gitimo riwo piny ngima ebwo loch achiel
10. -----
11. Ere fwenyruok ma Nyasaye onyisowa kuom dhano ka odwaro kwe?
- Dhano ok ong'eyo yor kwe
 - Dhano oluwo yo maber ahinya ma oning'oma muye mana thuolo omanygo kwe
 - Kwe nyalo mana biro ka dinde duto man e piny oriwore
 - Thor mar jiwo yore mag nweng'oma e piny ngima e ma birokelo kwe.
12. Ang'oma gini mane Paulo okoro ni biro timore e seche mag giko piny kapok Yesu oduogo?
- Kido maber biro bedeo kaluwore kod puonj mar kanise kendo lokruok makende biro dwarore
 - Piny ngima biro lokore karito biro mar Yesu
 - En saa mar kwe kod mor kaluwore kod teko mar dhano
 - Dhano biro ndhogore kendgi, ji biro ketho chik, gombo nomedre e kind dhano kod dhano to gi piny kod piny.
13. En ng'ano kende manyalo chungo lwenje duto?
- Jatelo mar dini moro koyudo jipo kuom pinje duto kod kanise duto.
 - Yesu Kristo nikech ne ochulo nengo duto mar lwenje, chakruok kod tho.
 - Riwruok mar piny ngima ka oten e kod sirkand pinje duto
 - Riwruok mag kanise e piny ngima ka otene gi jo Catholic ka gitimo chuno sirkal mondo okel kwe.

MA EN WACH MABER

14. Mane kuom wechegi ma ok en adiera?
- Nitie joma sani mang'eny ma ok gomb duogo mar Yesu mondo okony piny kapok koth dhano orumo
 - Yesu nigijoneno mage ma puonjo e ot ka ot ni Yesu oseduogo
 - Ka Yesu oduogo piny biro chalo kaka diere mag Noah-ka ji ok par ni chandruok moro biro.
 - Jotelo moko wacho miriambo ni Yesu biro duogo saa asaya
15. Higni moko manok bang tho Yesu jomoko maluungere ni jokristo to ok ma adiera ne ochoko puonjo ni biro mar ariyo mar kristo;
- Nene en miriambo mar Joyahudi kendo owinjore okwedo
 - Nyaka ji yie ni en adiera mondo owargi
 - Nyaka yal gitoko e kind jogo ma ok joyohudi
 - Ne oting'oma geno duto mag kwe ma piny ngima
16. E higni 2000 mokalo chien Yesu ne obiro
- Guro loch mar pinyni kuom Jo Yahudi man Palestina
 - Kaka ng'at malero tiend weche
 - Kaka Jatote mane biro loko kit piny kokalo kuom kanise mage
 - Kaka jaote mane owuok e polo kod ote mar loch Nyasaye
17. En wach mane ma Malaika olero ne Maria kapok onyuolo Yesu?
- Ni Yesu biro bedo kod loch kar Daudi kendo obiro guro loch Nyasaye e piny ka.
 - Ni Maria owuon ne oyudi ich kuom ber mare.
 - Ni kanise mane wuode biro loso biro loko kit pinyni
 - Ni Yesu ne ok en ja-Yahudi.
18. En puonj mane ma Yesu ne oluongo ni wach maber?
- Puonjo kuom jo Israel
 - Ni Nyasaye en wuon loch duto kendo obiro ketho loje duto mag piny mondo ogur sirkande/ lochne e piny
 - Ni kanise biro loso piny
 - Ni Jo Kristo dhi e polo ka giyie kuom Yesu Kristo.

19. Lokruok mondiki e muma en
- Yie kuom kristo
 - Sando ngimawa
 - Weyo yore machon kendo chako dak kaka chik Nyasaye dwaro
 - Luwo gik ma parowanyisowa.
20. Sigana nyisowa ni kanisa madiera mane joote oyudoe roho maler ne nigi yie ni
- Yesu ok nyal duogo e piny ka kendo
 - Kanisa en e pinyruoth
 - Tich Jo Kristo en chuno ng'ima mar kristo e piny
 - Yesu biro duogo guro lochrie e piny ka
21. Piny biro chalo nade e ndalo ma loch Nyasaye biro bedoe ka ogurore.
- Jo-Yahudi biro tiyo piny ngima.
 - Piny biro bedo maonge kido kuom higni alufu achiel.
 - Piny biro bedo kod kwe makende, dongruok kod mor mogundho.
 - Piny biro bedo machal kaka wanene kawuono.
22. "Piny ruoth mana ni kodwa" tiend ni?
- Piny ruoth ne iloso e chunje mag dhano.
 - Piny ruoth ne dhi bedo Palestina e ndalo mag Yesu
 - Saa ochopo manyaka wawe richo mondo waikre ne donjo e piny ruoth.
 - Piny ruoth ne ibiro losi kod joote ka konyore kod kanisa.
23. Ang' o ma Nyasaye wacho ni obiro timo kapok odonjo e weche mag piny?
- Obiro nyiso chenro mage duto kuom jotichne-Jonabi mondo obed kaka joneno
 - Obiro oro masiche e piny
 - Obiro temo loko piny
 - Obiro temo loso chkruok e kanise.
24. Mane kuom weche ang'wen gi ma en miriambo?
- Wach mber ne okuong oor ne Jo Yahudi
 - Yesu nene obiro kalandi loch mar Nyasaye
 - Yesu ne ochako tichne e piny Galil.
 - Wach pinyruoth e mana paro ma ji nego e obuongogi.
25. Mane kuom wehegi ma en miriambo ma en miriambo?
- Wach maber oting' o ng'eyo pinyruoth Nyasaye kod chikene.
 - Wach maber en mana kuom Yesu kende.
 - Wach maber oting' o mar pinyruoth to kod jogo mabiro dakie e pinyo.
 - Wach maber nyiso maler ni en ng'ano mabiro tiyo ruoth e piny ng'ima.
26. Wach maber mar loch Nyasaye:-
- Ok ne oketi ni ng'ato ang'ata nyalo winjo.
 - Osebed ka ilando e kanise madongo
 - Ne oketi mondo olandi ne Jo- Yahudi kende
 - Ne olandi chakre jopuonjre Yesu ne Jo-Yahudi nyaka ne joma ok Jo-Yahudi
27. Kaluwore kod weche mag muma:-
- Yesu ok nyal duogo nyaka bang'higni alufu achiel.
 - Yesu kristo biro duogo kendo kapok higa alufu achiel ochakore
 - Yesu kristo nene oseduogo mar ariyo kaka roho maler chieng Pentecost kendo bang'eno osebedo kodwa nyaka sani
 - Yesu ne obiro ka ji ok ong'eyo e higa mar 1914 mane en giko mar piny.
28. Kane Jo-Yahudi osedagi wach maber e piny Rumi, wach mane ma Paulo ne odhi nyime ka puonjo joma ok Jo Yahui.
- Ote mar Pentecosti "wuoyo gi dhok mayore yore" kod teko mar chang ma wuok kuom Nyasaye.
 - Ote kuom Yesu kaka Jawar.
 - Wach maber mar loch Nyasaye
 - Puonj kaka Jo-Kristo oningo odhi e kanisa moro amora ma gihero chieng' Jumapil mondo gicham sap ruoth.
29. Yesu ne okoro ni endalo giko:-
- Wach maber mar pinyruoth ibiro yal e tung' pinje duto mondo ogendini duto onge
 - Pinje ruodhi biro kelo kue kotenore gi riwruok mar pinje.
 - Kanise duto biro riwore (Ecomenical) mondo olos oganda achiel maduong'
 - Russia biro lokore luwo Yesu.

30. Muma siemowa ni kapok Yesu oduogo mar ariyo
- Jatend kanisa madijera biro donjo esiasa mondo okel kwe.
 - Ji manok kende ema biro gombo bedo e chokruok mag yalo
 - Ji mangeny biro lokore dok ir Yesu
 - Ji mawuondore ni ohero Nyasaye nomedre kendo miriambo nomedre kuom jogo mantie e kanisa madijera.
31. Tung' mabiro ywak mngik e sama Yesu duogo:-
- Ibiro winjo gi jogomoyie kende to ok piny ngima
 - Ok bi winji e piny
 - Ok chalre kod tung' mar abiriyo ma owachi e fweny.
 - Chalre kod tung' mar abiriyo ma owachi e fweny
32. Mane kuom wechegi ma en miriambo
- Chieng' ma Yesu duogo koko maduong' ibiro winji ekor yamo.
 - Jomo oyie ibiro pandi e boche polo kapok Yesu oduogo
 - Joma ne otho ka ogeno kuom kristo biro chier e saa duok Yesu
 - Jolweny ibiro choko mondo oked kod loch kristo e saa duogo mare
33. Jogo ma winjo adiera man e wach ma okor
- Ibiro poyo kaok oikore e saa ma Yesu dwogoe
 - Biro ng'eyo saa kod odieng ma Yesu dwogoe
 - Biro ng'eyo sama Nyasaye biro chuloe kworo kuom jogo mochayo chik e piny
 - Biro ringo dhi pondo e polo kapok Yesu oduogo
34. Jonabi ne okoro ni Yesu biro duogo
- Bang' gik moko mabiro timore ka moro luwo bang' wadgi
 - E higa mar 1914 bange obiro tuyo ling ling e kind jowasike.
 - Bang' ka jo Ingeresa kod Jo-America oriwore mondo obed piny modh Nyasaye.
 - Kapok masira maduong hie ochakore.
35. Yesu nene ochiko Jopuonjrene ma kawuono:-
- Mondo oland ni Jo-Yahudi gin joma ohera jowadgi
 - Mondo otem donjo e siasa mondo kanise okony pinje
 - Mondo ogeng' riwruok mag jogo makwedo
 - Mondo oland wach maber mar piny ruoth e pinje duto kaka ranyisi.

KAKA KRISTO BIRO GENG'O MASICHE E PINY

36. Yo kende mar ng'eyo gima pinje ma okiewo kodwa biro timo en:-
- Chike itwa pile ne weche manyien.
 - Somo sigana emaima mondo wang'e gima muma wacho ni gibiro timo
 - Yie kod weche ma pinjeko wacho ni gibiro timo.
 - Somo gaset duto ma iyuolo mondo inge gik ma kanise duto chano timo
37. Satan en-----
- Jatelo maduong' ahinya e piny sani bang' yudo thudo kuom Nyasaye.
 - Ngat ma tekone rom kod teko Nyasaye.
 - En ng'at ma ji ok ong'eyo tiende malong'o.
 - E mana wach man epachwa to ok adiera.
38. Ang'o ma nyalo nyiso ni duok kristo koro chiegni
- Kwe biro bedo epiny ngima nikech piny ngima biro mako weche mag muma
 - Ka Urusi oloyo piny ngima
 - Jo Ingeresa kod jo Amerka oloyo piny ngima
 - Biro apoya nono mar ruodhi apar e piny Ulaya.
39. En ango ma omiyo kristo nyaka duogi mapiya?
- Mondo oger kuonde kony ne jogo ma kech kech kayo nikech koth onge to gi lwenje
 - Mondo otel ne piny gi ludh nyinyo kendo okel loch mokwe kuom higni alufu achiel.
 - Mondo olos kanise manyien
 - Mondo obi ols riwruok mar piny mar pinje.
40. Ere kaka Yesu biro loyo ruodhi mabiro wuok mondo oked kode?
- Obiro choko kura mag ji duto mondo ong'e dwaro mar ji.
 - Obiro hoyo ji gi muolo mondo olombgi ni obiro bedo ruoth maber moloyo mamoko.
 - Obiro tieko jolwenje marateke mag sirkande kotiyo kod jolweny mag Malaika
 - Obiro lombo jotelogo ni gin ok giti kod dwaro mar Nyasaye omiyo giwene loch.
41. Kor wacho ni odiechieng mogik mar ruoth en
- Saa ma Ruoth Nyasaye konyoe piny.
 - Jumapil
 - Tiende iwinjo maler kod kanise duto
 - Jumamuos

42. Katung maduong' mar abiriyo oywak:-
- Kristo biro dok e polo
 - Yesu biro duogo kaa epolo
 - Thou duto biro rumo
 - Pinje duto biro yie lochno
43. Muma puonjo ni Jo Asuria,Jo-Germani modak e Yuropa ma masawa biro timo ang'o?
- Biro bedo kod kanisa maderi to bang'e gibiro ke e pinje duto
 - Biro konyo Jo-Amerika kedo kod jo Esia
 - Biro bedo mbele ahinya mondo gikel kwe e piny ngima.
 - Biro ketho piny moro ma ok duaro Nyasaye.
44. Ji biro chako paro
- Lwenje biro bedo manok e piny ngima
 - Riwruok mar dinde
 - Mwandu biro medore omiyo ji biro madore.
 - Puonj kuom weche mag Muma biro madore
45. En teko mane ma okor e buk mar fweny mabiro miyo dhano kuong' ndalono?
- Yamo
 - Oula maduong' machalo diere Noah
 - Liet mathoth kawuok kuom chieng
 - Ngich mar piny
46. Masiche 7 mogik biro sando
- Amerka kende
 - Urusi kende
 - Pinje ma oriwore mag Yuropa
 - Piny ngima
47. Armagedon en
- Pap ma dhano biro chakore ka kedo kod kristo
 - Pap ma pinje biro kedoe kod kristo
 - Pap kama Yesu biro guroe lochne mar pinyini
 - Gweng' ma Engeresa biro riwore kod Amerka ka gikedo kod Urusi.
48. Kaluwore kod dwuond kor kar dak mar "Gog" gi "Magog"sani iluongo ni :-
- German
 - Asia, Urusi, Mongolia to gi China
 - Africa
 - Turkey
49. "Msabibu modhing" kaluwore kod odiechieng mar ruoth" tiende ni.
- Biyo msabibu mondo ni owuogie
 - Lokruok mar jomaler yudo ringruok ma ok toro.
 - Bijo remu kuom joricho (negogi) ma biro mondo oked kod Yesu.
 - Ngado bura ne joma beyo e piny
50. Ka kristo oseketo Jerusalem dala maduong' mar piny ngima ji mathoth biro
- Dhi kanyo kawacho ni opuonji yorene.
 - Dhi kanyo kawachoni ok wadwar chikeni
 - Yudo kwet maduong' mondo kik dhi kanyo
 - Tamore bedo mamor mar dhi kanyo.
51. E buk mar fweny 17:12 muma temo lero tunge apar kaka
- Pinje apar mabiro riwore kanyakla.
 - Ruodhi apar mapod onge pinje ma girito to biro wuok bang'e
 - Dhok mabiro wuok mondo olochi
 - Jo warabu apar majotelo madongo mos mos
52. Wang'eyo ni ondiek mawuok enam biro bedo jatend jolweny maduong' nikech
- Ondiek emuma ochung' kar ng'at kwe
 - Muma wacho ni ondiek en jatend jolweny mar Rasia
 - Muma nyiso ni piny ngima biro bwok kod kit lweny ma obiro bedogo
 - Wasesomo wechegi ebuge mopogore opogore mondik kod joma ok jo dinde
53. Bang' loch mar kristo kuom ruodhi duto mag piny, Jatendgi mar lweny biro timo ang'o?
- Kaka en owuon obiro kwedo richo mondo obed ngato maber.
 - Ibiri nyise nam mar mach kendo inyise ni nyaka okwed richone.
 - Obiro lokore mos mos bange ibiro miye thuolo machielo.
 - Ibiri dire e ataro mar mach.
54. Saa biro chopo ma masiche mag piny biro
- Ketho udi moko matin kuom ute madongo e piny ngima
 - Loko piny bedo maonge kido
 - Bedo maonge gima otimo kuom mwandu mag piny
 - Chuno joma odak edala maduong' mar Bablon mondo opuonjre luoro Nyasaye kendo lokruok dhi ire.

55. Jatelo maduong' mar lweny e piny ngima biro mado tekone e yor:-
- Temo riwore gi jogo ma ok ong'eyo Nyasaye ma gin Jo Rasia .
 - Temo bedo mabor kod girup moro amora ma lemo.
 - Chiwo kony ne girube duto mag eyo moro amora ma giduaro
 - Temo riwore kod jatend dini marahuma epiny.
56. Rusia
- Ibiro loyo gi Amerka ka oriwore kod Engeres a koro ok bi rito kedo kod kristo.
 - Ok nyal bi lo kod kristo e lweny
 - Biro bedo achiel kuom pinje ma kristo biro loyo
 - Biro kore nono kaka piny kaluwore kod lwenje ma biro wuok e pinyno owuon
57. Lweny mar adek mar piny ngima:-
- Ok nyal bedoe nikech ji ne osepuonjore rach lweny mokwongo kod mar ariyo.
 - Biro bedo lweny e kind Iran, Rasia kod Israel
 - Biro bedo lweny e kind Amerka kod Asia
 - Ibiro chaki kod German kakedo kod Amerka kod Jo Engeres a
58. Piny ruoth ma Yesu biro loso biro chalo gi
- Joma odong' e piny mar Israel
 - Jo-Yahudi kende.
 - Piny jogo ma ok Joyahudi
 - Rasia

KAKA INYALO PUONJORI MUMA

59. Ang'o ma omiyo dinde mang'ny nigi yore ma opogore opogore ka gilero tiend wach achiel e muma?
- Gitemo luwore kod kit tim margi kata puonj mag dindagi to ok muma
 - Nikech muma nene ondiki mondo owinjre mopogore opogore ne ji bende mopogore opogore.
 - Nikech kanise moko nigi teko mar loko gik ma ondiki e muma
 - Nikech muma temo chiwo weche mo opogore opogore ma pingo jowadgi.
60. En mane kuom gigi ma dhano ohero ahinya.
- Mondo onyise adiera kata chuowe kaka kudho
 - Mondo owuonde kendo omiye mor
 - Mondo okwed gik ma oseng'eyo ni beyo
 - Mondo giyie makosa kod yomyom margi
61. En book mana manyisowa- kaka dhano ne obiro epiny? Kaka dhano ochomo? Kaka dhano nyalo dak kamor kendo oyud gik morome? To gi gima dhano geno e ndalo mabiro?
- Buge ma ondiki kod kanise.
 - Buge mag jo sayans
 - Buge manyise thuondi mag piny
 - Muma
62. Weche duto ma e muma nene ondiki kod
- Riwruok mag kanise machon
 - Jo sigenni machon mag piny
 - Ji mane omiteko kod Nyasaye
 - Joyahudi mane temo nyiso kitgi mondo ji oluw timbegi
63. Kaka dhano mado manyo tiend weche mag muma:-
- Gisekelo tiend weche Nyasaye mondo ochal kod tinbegi mag anyuola
 - Gisetemo modho adiera man emuma
 - Giseyie gimor ahinya dwaro mar muma
 - Weche muma pok otemo kata hinyo chunygi nikech en gir hoch kod kwe e chunygi
64. Ji nyalo winjo kendo keto chunygi kuom weche muma mane ka:-
- Giwinjo kendo giyie weche mag jotend kanise
 - Gisomo andika mag jodinde mopogore opogore.
 - Gidhi e nkanisegi pile pile
 - Gilokore giweyo yoregi maricho ka muma okwedo mago
65. Mane kuom wehegi ma adiera?
- Dwaro mar nyasaye mondiki e muma ok nyal winji mana kod paro mar dhano to mak mana ka roho maler oelo tiendgi
 - Muma winjore maler ne ji mathoth
 - Ka iwacho ni iselokore to mano oromo Nyasaye miyi teko mar winjo tiend muma
 - Gima inyalo timo mondo iwinji tiend weche mag muma en ni nyaka isom matek.
66. Bende ng'ato nyalo mana dhi gitimo dwache mondo owinj muma koso nyaka:-
- Ochak dhi e chakruok mag kanise pile
 - Olos chenro maler kaka osebedo ka odhi e kanisa
 - Ochak golo chiwo pile e kanisa mane onyuole oyudo dalagi
 - Ochak dak kaka muma biro chiko ngimane

67. En ngano ma osebedo ka onano kod lero ne ji tiend weche man e muma?
- Nyasaye mane okelo mondo okony dhano
 - Jogo ma osomo weche mag muma
 - Jopiny ma osebedo kasomo muma pile
 - Jogo ma ochokore kendo oloso girube mar lero tiend weche mag muma
68. Osebedo gima yot mondo dhano owinj tiend weche mag muma:-
- Nyaka nene chak go buge.
 - E ndalogi mag giko kapok kristo oduogo
 - Kata chakre diere mana jo wasungu ochako landoe wach Nyasaye
 - Nikech kanise mopogore opogore osebedo katiyo kanyakla kendo giwilo joyalo mag gi jumapil ka jumapil
69. Ere kaka inyalo puonjore weche mag muma:-
- Time mana seche ma iol ma isetieko tije duto
 - Kawa mana mayot, Yesu ok duogi kiny
 - We aweya ndalo mang'eny okal to ka iyudo thuolo odiechieng achiel to some kabisa
 - Tem some gi kinde ka iketo chunyi
70. Ka japuonjre ok nyal winjo tiend weche muma ki en owuon onego:-
- Oweye kik ochandre manyo tiend gik ma ok owinji.
 - Odhi ir jayalo mane opunje mondo oler ne weche ma ok owinjigo
 - Openj Nyasaye wach kolemo mondo Nyasaye okonye owinj tiend adier man e muma
 - Otem manyo buge ma ondik kod dinde mopogore opogore mondo oler ne adiera mantie.
71. Ere gima omiyo onego iket thuolo makende odiechieng' mondo isom muma?
- Mondo inyis jirani mari ni koro iloye.
 - Mondo obed kiti ni inyalo somo pile mondo yesu obi omiyo osimbo sama oduogo kuom kinda mari.
 - Mondo iyud gima inyalo goyo godo mbaka ka jokanisani machon
 - Mondo iwuoth edhoudi duto ka ilando gima iyudo manyien
72. En wach mane ma adiera kuom muma e wechegi?
- Muma temo lero chenro mar nyasaye ne pinynikod ji ma odakie
 - Muma temo golo weche mabeyo to ok onyis kaka dhano nyalo dak
 - En buk ma ondiki girieko mang'eny mar dhano to onge kod kony mathoth.
 - Muma otingo muma machon kod muma manyien maonge tudruok moro amora.
73. Ere kaka ngato nyalo tiyo kod seche ma oketo thenge ne weche mag kanisa.
- Oti kod seche duto kuom pingo weche mag muma ka ok ongi malong'oadiera ma oting'o
 - Oti kod seche duto mar nono tiend wach
 - Oti kod saa e lemo, somo kod temo paro malong'o gik ma osomo
 - Oti kod seche duto kuom lemo
74. Ka isepuonjo weche muma:-
- Son mane kama igombo yudoe wach to wes moko mabute kik chandi
 - Tem ngiyo weche mokiewo kod kama igombo somo
 - Som muma duto ka ingiyo buge achiel ka achiel
 - Som gima jomoko osendiko kuom wes ma idwaro somono
- 75.=Yo mayot mogik mainyalo paro godo weche ma isesomo en:-
- Som miema kadichiel to igweyo ndalo mang'eny
 - Tem nono tiend ndiko pile pile to kendo isiko ka inuoyo gi e dhogi kabuki ikano maber
 - Som wes go kadichiel to iwacho gi matek.
 - Tem paro kendo wacho gik mane isomo bang'ndalo piero adek
76. Weche madongo mondiki e muma ok wanyal mako mak mana:-
- Ka waketogi ma giyie kod weche mane opuonjwa e kanisewa
 - Ka warito ndalo mang'eny okalo kapok waparogi kendo
 - Ka wasomo mana kamoro matin kende e muma
 - Ka ok wamako weche mondiki kendo waketogi kaka weche mondiki kendo weketogi kaka weche mag wach

77. Weche moko madongo e muma wanyalo paro mapiyo ka:-
- Wariwo jite e bwogi mondo saa asaya wanyalo nenogi mapiyo
 - Watemo ndikogi nyadi piero ariyo
 - Wanuoyo gi gidhowa nyadi par
 - Ok wapimogi kod weche mamoko e muma.
78. En buk mane ka ok muma manyalo konyowa puonjruok e weche muma?
- Komentary mar muma
 - Diksonary mar muma
 - Konkodans mar muma
 - Atlas kata map mar muma
79. En yo mane ma konkodans mar muma nyalo miyo wawinj muma matut?
- Obiro temo choko weche machalre kanyachiel kendo oketo weche machalre mondo oler tiend kor mag muma
 - Obiro temo lero kaka bombe kod pinje ruodhi chalo
 - Obiro lero sigand pinje ma ondiki e muma
 - Obiro temo lero tiend wes mondiki e muma.

NIOSHE MSAFI



Wengi baadhi ya watu wanadhani kuwa wakati mwingine tunaonywa kuhusu vitu vingi sana. Na Mungu anatuambia tunachofaa. Na sisi kama binadamu tunajaribu kuweka mitego mingi maishani mwetu.

Inantakikana tubadilishe nyoyo zetu ili tuwe na mioyo wa kubadili ambalo linatokea kwa njia ya upendo ili dhambi yako upate kusamehewa ni lazima ukubali kuwa wewe ni mwenye dhambi na hilo ni vigumu sana kwa binadamu. Inafaa uende umwombe Mwenyezi Mungu umekubaliwa kufanya hivyo. Muombe akubadili na wewe ubadilike. Tazama Daudi aliinama Zaburi 51 kwanza alingundua makosa yake. "Tafadhali nitakase msafi kwa dhambi zangu nilimuomba mungu (Zaburi 51:2) Ni njia gani alitaka ajibiwe? Ili aambiwe lili nzuri na kuadhibiwa, Sura 6 (Na mioyo ulio na ukweli nijaze fikra zangu na uerevu wako Sura 10:11. Mungu tafadhali nipatie mioyo mpya tena na fikra nzuri uliojaa na roho mtakatifu. Daudi alitamani afunzwe hata ingawa ni lazima ahisi maumivu hivyo. Alikuwa tayari kupokea adhabu alizoenda kupatiwa na Mwenyezi Mungu. Alikuwa binadamu mwenye moyo kama wa Mungu. Ni mara ngapi wewe umemuomba Mungu akufundishe tena akuadhibu? Je unajua kuwa binadamu mwenzake pia anaweza kukufundisha au ni Mungu anachukua na likitoka kwa binadamu hachukuwi. Hili ni mbaya kwa sababu ukishachukua Mungu akufundishe atamtuma binadamu ama atatumia njia lolote ambalo ameona ni rahisi.

Kubadilika kwa Paulo

Kabla siku ya kubadilika kufika, Paulo hakuwa anajua kuwa anatenda mbaya. Alijua kuwa anafanya lililo kweli sana kwa kuwatesa wakristo kufuatana na elimu ya juu aliyekuwa nayo na pia uongozi aliyokuwa nayo kama wafarisayo. Alikwa anajaribu kufuata njia kama binadamu. Stefano alipouawa

Tem luwo penjogi pile nikech temo wueye ni biro konyi mondo ing'e adiera ka ipogi mroaiambo thenge. Bend ka itemo nono maler penjo ka penjo, duoko madiera kod duoko adek mag miriambo to ibiro konyori ng'eyo weche mag miriambo ma iseketo ka iwinjo awinja edho dhano . ibiro mako adiera? Bende in eyor ngima koso ibayo yo? Asewinjo jaote mar Kristo Harbart Armstrong kawacho ni yie ipenij nayasaye wach pile mond iwe gik maricho. Ang'o momiyo ok wanyal lemo machalre kaka imedo lokori ekaka imedo yie richoni.

Duoko Gin

- (1) C (2) B (3)A (4) B (5) A (6) C (7)B (8)B (9)D (10) C (11) A (12) D (13) B (14) B (15) A (16) D (17) A (18)B (19) C (20) D (21) C (22) C (23) A (24) D (25) B (26) D (27) B (28) C (29) A (30) D (31) D (32) B (33) C (34) A (35) D (36) B (37) A (38) D (39) B (40)C (41) A (42) B (43) D (44) B (45) C (46) D (47) A (48) B (49) C (50) A (51) B (52) C (53) D (54) B (55) D (56) C (57)D (58) A (59) A (60) B (61) D (62) C (63) A. (64) D (65) A (66) D (67) A (68) B (69) D (70) C (71) B (72) A (73) C (74) B (75) B (76) D (77) A (78) C (79) A.

ni Paulo aliyetoa amri na kutia sahihi punde tu kidogo alitumua mbio na kuenda kwa mhubiri mkubwa akimuomba nguo yake ya kuenda Damaski alienda akawashike wanafunzi wa yesu awaleta Yerusalemu aje akawafunge, hata ingawa walikuwa wake au waume (Matendo ya mitume 9:1-2) alijawa na chuki mwingi tena alijua moyoni mwake kuwa anafanya vyema na kuanzia mwendo akielekea Damaski. Ni nini yalitendeka? Je Paulo alihukumwiwa? Na ni nini alimuuliza Mungu? We ni nani mfalme?

Nakufanyia nini? (Sura 5-6) Haya maswali ndefu yanaweza mwelekeza mkristo ili apate kujua la kufanya. Saulo alitaka kujua kufanya vyema mbeleni mwa Mungu. Mpaka wakati huo alikuwa akiishi na ujinga. Kuanzia siku hiyo hakuwahi tesa wakristo. Yeye mwenyewe ndiye aliaanza kuwa mkristo ambaye aliteswa sana. Tena ilikuwa rahisi kwake kufuatana na mafundisho aliyoyapata. Lazima alijifunza kufanya kazi kwa unyenyekevu kwa Muumba. Ingewezekana kuwa marafiki zake wa kale walimdharau sana na hakujali hayo yote. Aliendelea mbele kumfanyia mwenyezi Mungu.

Mbadili anayefaa kubadilishwa

Ikiwa mtu anatufundisha na unaona kuwa amepungukiwa mahali usijigambe na kusema kuwa yeye ni mwenye dhambi ikiwa amepata mahali umepungukiwa wewe tengeneza yako. Kubadilika kwake shidake yeye mwenyewe si yako.

Kufunza na hujabadilika kumliko yeye mwenyewe (Yakobo 4:17). Mtu akijua chema anachofaa kutenda na hajatenda anakuwa mdhambi kwa siku nyinyi sasa Bw. Armstrong amekuwa akitueleza hajakuwa tayari kwa kurudi kwa Kristo. Je unahuzunishwa na jambo hili kumaanisha kuwa mimi na wewe huja kubali kutakaswa. Watu wengi wa moyo mkunjufu sana ambayo haiwezi kuwaacha kubadilika kwa urahisi maisha ni sawa kwao tena wanaswa mtegoni kila wakati. Wamekwama mahali moja leo au kesho kwa sababu hawana imani hivyo wanarudi nyuma. Watu wa Mungu wengi hawawezi kuona shida ambao wao wenyewe wako nayo kufuatana na chuki na maringo ambayo wamejawa nayo wamekata kuwa Mungu hawawezi kuwaonyesha maishani mwao mahali wamepungukiwa hawako tayari kulipa bei ya kubadilika mtu wa Mungu ambaye anaitwa Ayubu alilipa bei kubwa sana ili ajifunze njia ya Mungu. Baada kujifunza mwishowe alibaki na furaha na baraka kushinda siku za kwanza. Na pia ni jukumu letu sisi kujifunza kumwambia Mungu kuwa “A Mungu wangu najua una nguvu zote tena unaweza fanya lolote utakalo unaniuliza mbona nimejiweka kuuliza maarifa kama mimi najiona hivi? Sasa nimekubali naongea juu ya vitu ambavyo siyajui tena kwa miujiza ambayo vinashangaza binadamu. Uliniambia nitege masikio yangu niyasikie unayosema tena niyajibu maswali ambayo unataka kuniuliza (Ayubu 42:2-4) Je

tunaweza kuomba hivyo. Tunaweza kubali Mungu atuulize? Tena tuseme kuwa tulijua vitu vingine washasema kuomi na sasa nishakuona kwa uso na sasa nahaibika kwa yote nishasema na tena najilaumu mwenyewe ni keti mavumbini (Ayubu 42:5-6) Hilo ndilo moyo ambalo mtu anatega makao mwa Mungu anafaa kuwa nayo.

Vile Unavyoweza Kumsaidia Anayefanya Vibaya

Ni jambo unalojulikana wazi kuwa hakuna anayeweza kutoa amri ikiwa yeye mwenyewe hafuati amri hilo. Hivyo ndivyo ukitaka kumkataza mtu kwa dhambi. We pia jitayarisha unaweza katazwa. Unapomkataza mtu au unapokatazwa lazima mfanye hilo kwa upendo na unyenyekevu. Unapo muonya mtu jaribu ili usiwe na kosa kama hilo. Kuwa kielelezo wewe mwenyewe kabla uende kwa mtu. Bibilia inasema kuwa nyinyi lazima mjivishe na neema kama nguo kama mnajisaidia nayo nyinyi wenyewe kwa sababu Mungu hapendi anayejigamba na wale wanyenyekavu anawajaza na neema (1 Petro 5:5) Je unajua mtu anayelitwa mwenye majigambo? Na mtu asiyekubali hata anaporekebishwa kosa lolote. Kila siku ukidhanja kuwa anatenda ukweli kwa lolote. Mungu hawataki watu kama hao “mtenda wenzako kilicho chema ukitendewa” hata ukiwa nyumbani au kazini una marafiki na adui kuwa msema ukweli. Wewe lazima uwe kielezo mzuri na hata unapofunza.

Kubadilika Ni Kuwacha Dhambi

Kumheshimu Mungu na kubadilika kwa uerevu unaotoka kwake kwa imani ni kuacha dhambi kabisa tena ni kufikisha chenye Mtu anajifunza inaonekana mwenyewe. Inafaa tumwombe Mungu (A Mungu wangu tuweke tuwe laini kwa hukumu bali sio kwa hasira la sivyo utatualiza wote (yeremia 10:24) lazima mtu awe imara ili afanye hivyo na mwana wa Mungu lazima awe imara.

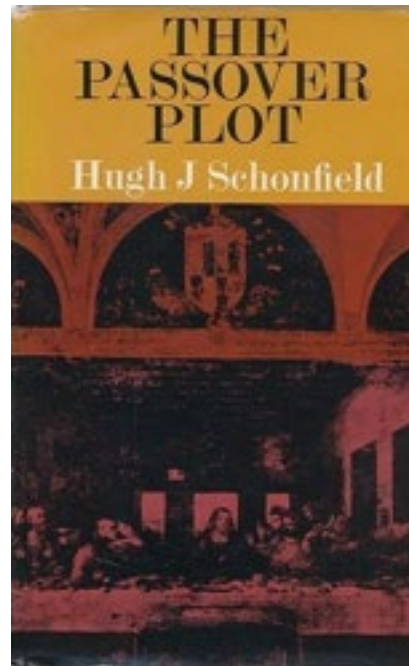
Kristo alisema kuwa kama hatufanani na watoto kamwe hatuwezi kuingia katika ufalme wa Mungu. Ni tabia gani ya mtoto ambayo yesu anataka kwa watu wazima? Ni rahisi kuwafunza watoto tena ni rahisi kwa wao kubadilika wanaweka imani yao kwa wanaolinda na tena wanafanya wanavyoambiwa hata ingawa kwa saa zingine hawakubali navyo wakristo lazima wawe hivyo kubadilika kwenu kutalingana na jinsi unavyokubali kukanywa kwa unachotenda wanaisraeli wa zamani hawakupenda wakanywe wanataka wabadilike kwa njia inayowafurahisha wenyewe lakini ya kumfurahisha mwenyezi Mungu Hakujali matakwa yake au amri zake Mungu walikuwa wanataka wawe kama halaiki wengine ambao hawakuwa kwa pamoja na mwenyezi Mungu. Tena

walikuwa na fursa ya kutenda lolote mishahara wa matendo yao yalikuwa ni kifo bali hawakujali Mungu alikuwa kiongozi wao tena mfalme wao. alikuwa mkata kauli mwema na walikata na kukubali kuwa watenda dhambi hata ingawa mnabii samwel alivyowakanya kwa yaliyokuwa karibu kuwafanyikia walikataa kusikia walisema kuwa watakuwa na mfalme wetu ili tuwe kama halaiki wengine na hasa mfalme wetu hata kuwa hakimu kwetu tena hatuta saidia kwa vita (1samwel 8:19-20) je wewe pia unatamani kuwa huru kama wengine. huru wa kufanya chochote unachopenda unapofanya hivyo utakuwa mtumshi wa dhambi/uliitwa tuwe wana wa Mungu. Si kama wengine lazima tuwe nyororo mikononi mwake. Ni jambo lianlohusikia sana kuwa watu wa Mungu wanaacha kanisa kuwa wanataka kuwa kama wengine wamekataa kufuata amri tena wamekataa wasikanywe. Sema asante unapokanywa kubali mafundisho. Baada ya hayo unafaa usahau dhambi zako ambayo umesamehewa na Mungu. Usijaze akili na mambo mengi ambayo ulishasamehewa na Mungu.

Mungu kila wakati akusamehe dhambi zako. Anayeacha njia sawa na kuenda kombo atapata hukumu na anayekataa kukanywa atakufa. Anayetii akikanywa ni mmoja wa watu werevu (Methali 15:10, 31). Jua kuwa unapo tega sikio unapokanywa utaishi na hekima. Walio na hekima watameremeta kama nyota angani na waliofunza watu wengi wafanyao matendo sawa.

Watameremeta kama nyota milele na milele (Danieli 12:3) watakuwa watu wa Mungu na mwili na usio kauka wakiwa kama ukoo. Hayo ni maneno ya Mungu tena haiwezi haribika. Usipotii hekima utakufaa na ukikubalii kukanywa utaishi milele.

MIPANGO YA PASAKA



Je umewahi sikia kuwa kuna kitabu ya mipango ambayo ulitengenezwa katika Pasaka? Je Yesu aliuwawa kweli na kufufuka? Mipango gani iko siku ya Pasaka? Je kuna mipango mengine ambayo yalitengenezwa wakati wa Pasaka? Je kulikuwa kumbusho lolote la siri kuhusu Pasaka mwaka zilizopita? Hili la maanisha nini kwa wakristo leo hii?

Kitabu Ambalo Limeandikwa Kuhusu Mambo Fiche Ya Pasaka

Mwaka wa 1965 kulikuwa na kitabu ambalo ulichunguzwe sana ambacho uliandikwa na mtu anayeitwa High Schonfield. Haya ndiyo maneno yaliyoandikwa kufuatano na Schonfield yaliyoandikwa kitabuni mwake.

Katika kitabu la neno nzuri na zaidi sana kitabu cha Yohana. Alipokuwa akisoma maneno hayo alikuwa na imani kuwa Yesu hangeweza kuwa katika msalaba hadi kufike Sabato kwa sababu mila ya wayahudi ilitaka kuwa ashushwe chini kabla sabato kukaribia. Kwa hivyo rafiki wake mwingine alibeba maji na mti wa huo maji. Kwa hivyo alipoteza ufahamu na baadaye Yosefu wa Arimatheo amabaye alikuwa mwanafunzi wake alikufa kumtoa kwa msalaba. Kama bado yu hai na kumtibu. Mipango yalikuwa karibu Askari walipojitokeza na kumchoma Yesu kwa mikuki. Schonfield anajaribu

kusema kuwa wanafunzi wa Yesu aliowapenda sana (Yohana) na Yusufu wa Arimathea ndio waliopanga hayo yote. Wanafunzi walionekana kwenye kaburi ndio walisema kuwa Yesu amefufuka . unasemekana kuwa yesu alionekana baada ya siku chache kabla isemekane kuwa amefufuka (Matendo ya Mitume 4:10-12) Hawa walikuwa wanafunzi wa uongo au wa ukweli? Agano takatifu linaeleza imani ya wahubiri kulingana na kufa na kufufuka kwa Yesu. Fufuko wa Yesu limeandikwa mara 104 katika agano jipya. Mipango ya Pasaka linajaribu kueleza zote ambayo linaweza eleza kuwa kaburi lilikuwa wazi siku ya jumapili asubuhi. Yusufu wa Arimathea angeweza kuchukua mwili. Wanawake walipoenda kaburini. Hayo maneno yote yenye amesema ni sawa. Wengine wamejaribu kusema kwa Yesu hakufa baada ya Pasaka humu duniani. Wengine wanasema kuwa ni jambo linaloonekana Yesu alikufa. Hadithi ya humu dunia inatueleza kuwa wanafunzi wengi waliuwawa kulingana na imani yao. Waombaji wanajaribu kukataa neno hili ka uongo. Hata hivyo watu wengi duniani nzima wanasema kuwa Yesu hakufufuka.

Waislamu Na Kifo Cha Yesu

Tukirudi nyuma kwa mwaka zilizopita tutasikia wazi kuwa waislamu wana jinsi wanavyo oana kifo cha Yesu na vitu vinavyotendeka wakati wa kifo chake. Kenye waislamu wanasema pia yanaweza kuwa mipango ingine ya pasaka. Waislamu wanaimani kuwa Yesu hakufa wala kuwekwa msalabani.

Wengine pia wanapinga neno hilo wakisema kuwa Mungu hawezi kuwadanganya; kwa hivyo Yesu hakufa wala kuweka msalabani. Maneno haya yote yameandikwa katika kitabu cha Kurani fungu lianlosema hivi wali tulishamhangika msalabani (Tulimuua Yesu mwana wa Mariamu mtumishi Allah”) na hawaku muua wala kumweka msalabani na walimweka hivyo ili lionekane eti walimuua. Allah alimuina juu ili awe karibu naye kurani sura 4 (An-Nisa) Ayal 157-158. Wayahudi na wakristo wanakubali kuwa alikufa ilhali waislamu wanakubali kuwa Yesu alipelekwa mbinguni bila kuwekwa msalabani na Mungu kubadili mtu mwingine ili amfananisha na huyo mtu ndiye aliyehangikwa msalabani. Hili huyu mtu ajulikane imekuwa ngumu kwa waislamu. Wengine wanasema kuwa Mungu alitumia adui wa Yesu (Yudas Iskarioti) jingine pia ni kuwa Yesu alimuomba mtu

ajitolee ahangaikwe kwa ajili yake. Watu wadhani ni Simeon wa Korea hili ni kwa sababu ndiko linasema kuwa alibeba musalaba alipolazimishwa na Askari wa Rumi (Hakuna ishara katika ndiko linalosema alijitolea).

Al Baidawi alimwandikia Yesu akimdhidi wanafunzi wake akisema kuwa mtu yeyote atakayejitolea kuwa ataenda mbinguni maneno mbinguni maneno haya yameandikwa katika kurani Ibn Abbau alisema kuwa kablaAllah kumpeleka Yesu mbinguni akiwa hai. Wakati wayahudi walikuja kumtafuta Yesu walipata kijana mdogo hadi wakamshika na kumhangaisha msalabani. Wanafunzi wa Yesu hawakukubali na baadaye wakagawana katika vikundi vitatu. Kundi la kwanza ambao watu wake ni Yakobo walisema kuwa Allah alikuwa nao alafu baadaye alienda mbinguni. Kundi jingine la Kiislamu wanasema kuwa mfanyikazi na mtumishi Allah aliishi nasi kabla Allah amchague na baadaye Allah alimpeleka kwake ili awe karibu naye. Paulo alifundisha kuwa watu wengi wata mkataa kifo na fufuko wa Yesu. Yesu naye alimjibu kuwa ni wewe ndyo umesema. Na ninawaambia ukweli kuwa baada ya siku chache watamwona mwana wa binadamu akikaa mkononi mwa kulia ya ushindi akishuka mawinguni.

Tena mhubiri mkubwa alirarua nguo zake akisema kuwa yesu ameshasema maneno ambalo yanangangania na Mungu kwa hivyo alimuuliza anachofaa kumfanyia walimjibu kuwa anatosha kufa.

Ukisoma maneno haya utapata kuwa amekataliwa tena wanasema maneno ya uwongo wakati wa pasaka. Ya pili ni kulhalau malimwengu kuhusu Yesu ili pilato akubali auwawe. Tena walipomshika walimpeleka kwa Pilato (Mat 27: 1-2) Sasa wakati wa pasaka mfalme alikuwa akimtoa mfungwa mmoja. Kwa hivyo Pilato aliwauliza niwatolee nani leo hii? Halaiki hiyo kubwa walimjibu ukimtoa huyu basi mwizi mkubwa Barnabas hauwawi in osiep kaesar.

Ng’ato ang’ata maluogore ni ruoth wuoyo marach kuom Kaesar.

Koro wayudo ni miriambo ,wechw mag siasa kod olruok mar oganda ne gin achiel kuom gik mane omiyo odonjne Yesu mondo onegi.[johana 19:12-16] Koro giko nene chalo kama;Bang’ sabato kane odiechieng’ mokuongo mar juma ochopo, Maria nyar Magdala kod Maria machielo ne obiro

eliel To nene nitie yiengni mar piny malich kendo malaika mar Nyasaye ne olor kawuok epolo kendo nene obiro ma ongielo kidi manene odin godo edho liel kendo nene obedoe Dende ne rieny mana ka wang' chieng' kendo wang'e ne rachar kaka pe Jorito mag liel ne luoro omako ma gibedo kaka joma osetho Bang'e jorito moko ne obiro ir jodolo madongo nyiso gima osetimore Jodolo madongo ne omiyogi pesa mathoth ahinya mondo giwach ni jopuonjrene nene obiro ma okwale kane ginindo saa otieno Nene gikawo pesa ma giwacho mana kamano .wachni dhi nyime nyaka sani kuom Jo-Yahudi (Math28:1-15)

Koro miriambo ni yesu nene ok ochier bende miriambo machielo koro e chieng sawo maduong'

Makare nikech en bende ne ogik onege elwet Jorumi [circa136AD] Eyo machielo Hygginus mane en jag reek bende ne oloko pasaka mondo obed jumapil mondo odwok mirima mar jorumi mane ok dwar jo –yahudi.

Joma ne iluongo ni Greco-Romans ne otemo yie ni lokruok ne ber to Polycarp kod Polycrates ne ok nyal yie kod bisobe mag rumi manene olko tarik machalo kamano Jo Orthodox ma wuok yo wuok chieng temo wacho ni pasaka ma adiera nene irito esaa Otieno mana kaka kuom pete neondiko kama Andika magiwa mokwongo ne wacho sawo mar higa ma iluongo ni pasaka meal [Eucharist] nene ochakore ehigni mag1000AD sawo no nene ochakore ekinde mar jopuonjre mag Yesu kaluwore kod ndiko machon ahinya pasaka ne en chiemb otieno Kaka nene ndalo kadho kar bedo gir otieno nene oloke mondo ochame okinyi esama yesu ne ochirie. Jondiko moko ne ondiko kama Sawo mokwongo mipare tho mar Yesu ochamo kod chiemo ma iluongo ni pasaka [Eucharist] ekalenda mar jo-yahudi (1Jokorinthor5:7-8) Mokwongo nene onge sao mar higa kahiga bang kinde malach kuom oganda ok Jo-Yahudi nene giketo odiochieng mar chier kaka achiel kuom sewni ma ji chamo sawo mar pasaka. Odiochieng'no ne oketi jumapil omiyu ebura mane iluongo ni nicea(325) ne okete kaka gima chik ni jo jumapil(Easter Sunday) ibiro riti ejumapil moluwore kod chuny dwe tir nene gi ng'ado ni chuny dweno biro bedo Tarik Omiyo en gima nene jo catholic nikech ne gin kod teko mar loko ndiko mantie e muma. Koro nene kata obedo ni konstantino nene otemo wacho gima omiyu nene otimo mano.

Joma nene wuok Asia nene ok mor ngang' kod wachni e higa mar mia ariyo omiyu ng'ato ni polycrates nene owacho ni:

Wabiro rito odichieng ma adiera kendo ok wabi medo kata golo oko. Nikech kata epiny Asia bende ler maduongo ahinya oselwar to gibiro chung' kendo e odichieng' mar ruoth ka obiro biro kod teko maduong mowuok e boche polo, kendo obiro choko joge duto e tunge ang'wen mag piny.

Ma omiyu jogo mane nigi yie ma adiera mane owuok kuom joote ok nene nyal yie kod loko odichiengno. Oningo wang'e malong'o ni chenro machielo mar pasaka nene loko odichieng' mar pasaka bedo tarik 15 kar tarik 14 mar Nisan. Jo kanisa mar Nyasaye nene otemo tieko lokruok machalo kamano ehiga mar mia ariyo kod mia adek kata obedo ni nene otem tieke kamano to joma moko kawuono pod temo yie kuom tarigno ma ok owuok e muma.

Easter ok en gima owuok emuma kata paro mar Jo kristo

Ka ok mana dhok moko machalo dho bwana kata dho jo Jerman, jomoko luongo pasa ni "pascha" ka ginyiso chieng ma iritoe sawuno. Easter ok en gima owuok emuma to en gima owuok kuom joma nene ok Jo-kristo manene iluongo ni "pagans" tiendeni lamo chieng' mawuok yo Ugue (East) ISHTA ne en nyasaye madhako mar jo Akade kod jo Asuria. Ne en nyasach jo Usuria mar hera. En ema iluonge ni sulwe mar okinyi. Jo Babulon to nene lounge ni Nana

E piny jo Germani nene itimo misango edwe mar angwen (April) kendo kanyo ema Easter ne owuokie. Nene gitemo tudo wachni kod chier Yesu manene otimore e sawu mar pasaka.

Jo Foenesia ne lounge ni Astarte. Ne iluonge ni Jeremiah "ruoth madhako mar polo" Jer vii, 18 kod xlv 17-25 samoro nene iluonge ni nyasach ng'wech machalre kod Diana kata sulwe mar okinyi, mane en nyasach hera. Iluonge bende nyar Babilon. En ema ranyisi mare en dhako man duk.

Joma nene ok oyie kod kristo ema otemo loko weche mathoth ma sani ji mathoth man e kanise liwo. Magi

e gik mag terruok mane miye Joshia nyaka ne puodh kanisa kapok sawn ogik (Rapar mar chik 23:17, 2 samwel 23:7, I samwel 14:24, 15:12)

Ishtar enigma dho bwana luongo ni Easter nene nitie bende rangach e dala Bablon miluongo ni Ishtar. Omiyo Easter en gima otudore malach kod jogo mane kwedo weche mag kristo. Iweyo chiemo kod yweyo ndalo piero ang'wen

Chenro machielo nene en yweyo kod tweyo chiemo ndalo piero ang'wen. Ma en gima nene oket kod Joma nene iluongo ni Greco-Romans.

Nikech mama wacho ni nyaka inonri kapok ichamo sawu (I jokorintho 11:27-29) jomoko nene ochako paro ni ber ka dhano oweyo chiemo. Tweyo chiemo mane jogo timo nene en gima nene ipimo kod ndalo manene iketoe dhako ma okendi oko mar ode kapok giduogo e odgi (Lent Bug jo Katholik)

Sawu mar Makati ma ok oketie thowi ni irito ndalo abiriyo kata aboro ka iriwo kod chieng sap pasaka. Kaka seche ne kadho lokruok moro bende ne oketi mane dhi ndalo piero angwen.

Chakruok Mar Tweyo

Nyaka e higni mag 600 tweyoni ne chakore e jumapil mar piero ang'wen to jogo ma iluongo ni Gregori maduong (540-604) ne ochore nyaka tich adek ma kawuono iluongo ni tich adek mar sap buru mondo okony kwano ndalo piero ang'wen mar yweyo jumapil duto mane gin sawu mayore. Gregori nogo ema nene ochako wach mar bedo ng'ato ni papa. Jogo marito ndalogo rito ndalo mag dhano to ok mar Nyasaye.

Isaiah ne okoro wach kuom gi kawacho ni giketho chike mag nyasaye mana ni mondo giluwu timbe gi.

“Jogi biro buta mana gi dhogi, kendo giluoora mana kod wehegi.

To chuny gi bor koda. Gilama ka ok ging'eyo gima gilamo. Ka gipuongjo puonj mag dhano kamag nyasaye (Mat 15:6-9)

Tem ngujo wach moro:

To endalo giko ji biro bedo joma oherore kendgi, joma ohero pesa, josunga, ok winj jonyuolgi, joma ok go erokamano, joma ndhogo jowetegi, joma kwedo teko mar Nyasaye. Joma kamago onego ubedgo mabor. (2 Timotheo 3:1-7)

Tweyo ma ichako tich adek mar sap buru ok en tweyo ma adiera. Ng'ato yiero gima otweyo to richo to odhi godo mana nyime kuom ndalogo duto. To bange kuom odok ochamo achama chiemo nogo. Jogo ma oyie adiera kuom Nyasaye oningo orit sawu mar Makati ma ok ketie thowi kod sweni mamoko ma muma owacho.

Jaote Paulo ne owacho ni yesu nene okelo gimoro kor nyirombe ma en remb Yessu owuon. To nene owacho ni sawu mar pasaka to nyaka riti. (I jokorintho 5:7-8) To ere kaka jo kristo ne dhi rito sawuni? Paulo ne otemo lero:

Puonj mane ayudo kuom ruoth mi amiyu, chal kama. Ruoth Yesu ne okawo Makati e otieno nogo mane ondhogee, mogoyo ne Nyasaye erokamano eka ong'ingo makatino kowacho niya: “ma en ringra mochiw nikech un. Timuru kamano mondo uparago. Kamano bende bang' chiemo nokawo kikombe kowacho ni kikombeni e rembo motingo winjruok manyien gi Nyasaye. Ekinde ka kinde mumodhee, to timuru kamano mondo uparago. (I Jokorintho 11:23-29)

Kuom mano Jo kristo nyaka ne rit pasaka e yo ma yesu ne otimoe sawu nogo. Nene en saa otieno to bende nene en dichiel e higa ma ok en gir juma ka juma. E buk mar (I Jokorintho 11:27-29 paulo puonjo malong'o ni ka idwaro chamo sawuni to nyaka ipuonjri. Omiyo e higa ngima nitie tweyo chiemo dichiel mar kwedo richowa.

Chenro Mag Pasaka

Nitie chenro mathoth ma osebedoe ma ji mang'eny bende oseyeie godo kendo achiel kuom gi en loko pasaka mondo obedi chieng' jumapil. Kende bende giseyeie ni easter en sawu makende to ok pasaka. Jo Greco-Romans bende ok rit chieng' pasaka ko sawu mar Makati ma ok ketie thowi to girito tweyo kabind chiemo achiel ma iyiero kuom ndalo piero angwen kochakore e sawu moro ma bende giketo miluongo ni sap buru.

To chenromar pasaka masani onego ji ong'i malong'o en ni onego warit sawu mar pasaka e ndalone kendo onego wapuodhre mondo watem chalo kod Yesu e kindeno. Ka Petro ne ondiko e buk mar (2 petro 3:18)

Jo kristo nyaka dongi e weche mag chung kod mag paro kuom kristo. Mano e wach maduong' ahinya ma pasaka ma adiera oningo opwonjwa.

Ka sawu mar pasaka chiegni gima oningo watim en gima Petro kod joote mamoko noduokogi ni Nyasaye ema nyaka waluor to ok dhano.

*Fulfilling
Matthew 24:14
and
Matthew 28:19-20*



Continuing Church of God www.ccog.org
Daily Bible News Prophecy www.cogwriter.com

CCOG.ASIA This is a website targeted towards Asia. It has articles in Mandarin Chinese as well as some in English, plus other Asian languages.

CCOG.IN This is a website targeted towards those of Indian heritage.

CCOG.EU This is a website targeted toward Europe. It has materials in many European languages.

CDLIDD.ES La Continuación de la Iglesia de Dios. This is the Spanish language website for the Continuing Church of God.

PNIND.PH Patuloy na Iglesia ng Diyos. This is a website targeted towards those in the Philippines or those of related heritage.



BibleNewsProphecy channel
www.youtube.com/BibleNewsProphecy

ContinuingCOG channel
www.youtube.com/continuingcog

The leading pastor in *Continuing Church of God* is a regular radio guest using radio to reach audiences in many areas.

The *Continuing Church of God* also uses printed and electronic magazines, books, and weekly letters to the Brethren to also support Matthew 24:14 and Matthew 28:19-20

